Napsal uživatel Jarda Síbrt
Úterý, 09 Únor 2010 19:48

Hudba od rána do pozdní noci po dva dny, na osmdesát interpretů z celé republiky. Výkony obdivuhodné i tristní. To bylo letošní finále Dětské Porty, do jehož poroty jsem byl přizván. Proběhlo 29.–30. ledna v bohnickém Divadle Za plotem, výsledky přinesl FOLKtime již před časem. Nyní si vám dovoluji předložit několik postřehů o skutečnostech, které během oněch dvou dnů nešlo přehlédnout. V porotě takovéto soutěže jsem zasedl prvně, rozhodl jsem se tak využít svého bezprostředního pohledu, nezaujatého předchozí bližší zkušeností. Předesílám, že jde o můj osobní názor, který se nemusí shodovat s názory ostatních členů poroty.

Jednou z prvních věcí, která mne na Dětské Portě překvapila, bylo rozpětí kvality výkonů soutěžících. Ti prošli sítem oblastních kol, přesto byly rozdíly mezi nimi skutečně obrovské. Poukazuje to zřejmě na rozdílnou úroveň soutěže v jednotlivých regionech, ze kterých soutěžící do finále postupují. Rozdíly nebyly výrazné jen v rámci jednotlivých kategorií, ale i napříč soutěžními škatulkami, kterých má Dětská Porta přehršel.

Škatule, škatulky, škatulata

Roztřídění soutěžících do tolika kategorií je další věc, která mne poněkud zarazila. Soutěží se v devíti kategoriích, když nepočítám autorskou soutěž, která stojí mimo ně. Kategorie diferencují děti podle věku, dělí je na jednotlivce a dua a skupiny (tři a více členů), nebo podle toho, zda se na jejich hudebním doprovodu podílejí dospělí. Věkové rozpětí kategorií jsou však rozdílná pro jednotlivce a skupiny. Pokud interpret vystupuje s doprovodem dospělého nebo s playbackem, věková hranice se do 18 let úplně maže. Ovšem není-li součástí skupiny nebo sboru, tam má takovou možnost pouze do 14 let. U skupin navíc stejně nakonec rozhoduje věk nejstaršího účastníka. Součástí jsou i kategorie 19–26 let, takže vlastně pro dospělé.

Vzhledem k tomu, že se jedná o interpretační soutěž, kde se hodnotí především výkony jednotlivých soutěžících a porota může navíc udělit zvláštní ceny, např. za instrumentální výkon apod., nemá z mého pohledu tento babylon škatulek valného opodstatnění. To nakonec dokázaly i ony, výše zmíněné, letošní rozdíly úrovně, kdy např. některé skupiny v kategorii nejmladších (do 14 let, fakticky ale mnohem mladší) byly na vyšší celkové interpretační úrovní

než většina dospělých.

Disco na portě

Sami organizátoři, nebo snad porotci oblastních kol, rezignovali na soutěžní řád v bodě, který říká, že i soutěžící v kategorii využívající hudbu z nosiče jako podkres (tedy playbacku) musí ctít žánr a styl. Ve finále se tedy v této kategorii objevili interpreti zpívající např. písně z muzikálu All That Jazz (se zdůvodněním: „jazz je původně lidová hudba černochů a lidová hudba má blízko k folku) nebo z repertoáru Michaela Jacksona. Samostatnou kapitolou bylo vystoupení skupiny **LuŠtěLa**
, která se minula s žánrem nejen výběrem písní, ale celým charakterem vystoupení.

I tak by mohlo jít o zajímavý hudební zážitek, pokud bychom se dočkali kvalitního zpěvu nebo osobitého podání. Mnozí interpreti se však „jen“ nevalně snažili napodobit předlohu (včetně dikce, barvy hlasu nebo frázování). Přesto, že šlo o nejobsazenější kategorii vůbec, porota nakonec udělila jen první a druhé místo, třetí místo již uděleno nebylo.

Přitom krásný důkaz toho, že si lze vybrat píseň i z jiné, než folkové či country oblasti, a udržet se přitom v mezích žánru, podala vítězka kategorie 13–15 let **Kateřina Rousová**. Ta si jako jeden ze tří soutěžních kousků zvolila píseň
Marioneta
od skupiny Tichá dohoda, zazpívala ji s vlastním doprovodem a skutečně „sama za sebe“.

Autorská soutěž

Dětská Porta má kromě interpretační též autorskou část. Ta se hodnotí průběžně. Písně lze přihlásit předem. V letošním roce soutěžilo 30 skladeb. Většina soutěžících autorů byla do 18 let, výrazná část z nich dokonce do 15 let. Z předložených materiálů jsem nezaznamenal žádný překvapivě výrazný talent, nicméně několik autorsky zajímavých počinů se objevilo. Většina takových písní vynikla až s hudbou, která výrazně pomohla spíše průměrným textům. Naopak, ze dvou textů, které mne více zaujaly už po pouhém přečtení nakonec nezazněl ani jeden, takže tyto písně nebyly bohužel hodnoceny, což je, myslím, škoda.

Přínos

Jak praví soutěžní řád, cílem soutěže je vytvoření podmínek pro systematickou konfrontaci umělecké úrovně mladých (či začínajících) hudebníků, posilování jejich sebevědomí, technické a společenské úrovně a jejich představování veřejnosti. Tento cíl Dětská Porta jistě plní, ovšem do jaké míry a na jaké úrovni, to musí kriticky posoudit nejspíš sami organizátoři.

Ať už je to jak chce, je myslím chyba, že krom informace o vítězství, nebo pořadí na prvních příčkách, se soutěžící o svém finálovém vystoupení dozvědí jen málo. Tím málem mám na mysli spíš bezprostřední (a svým způsobem zaujaté) reakce svých blízkých (rodičů, kamarádů, vedoucích či kolegů), kteří byli během jejich vystoupení přítomni. V sále však v průběhu jednotlivých vystoupení (až na výjimky) moc lidí nesedává, ani soutěžící se navzájem příliš

neposlouchají, což je opět škoda.

Konečným hodnocením je pořadí, které bohužel vypovídá pouze o srovnání soutěžících mezi sebou, a to ještě vždy jen v rámci jedné soutěžní kategorie. Nemusí už však říkat nic o úrovni vystoupení jako takového. Ten kdo se umístí v jedné kategorii např. na třetí příčce, může být stále o dvě třídy lepší než vítěz jiné kategorie a naopak. Na druhou stranu, bude-li kategorie nabita skvělými výkony, mohou být neocenění soutěžící zklamáni, že neuspěli, přestože jejich výkony byly dobré, a třeba jen v malých detailech zaostávaly za výkony ostatních.

Přestože soutěžící věděli o možnosti zeptat se poroty, co konkrétně se jí na jejich vystoupení zamlouvalo či naopak, nevyužil této příležitosti ani jediný. Pochopitelné to je u mladších dětí, ale u soutěžících nad 15 let, nebo dokonce dospělých, je to překvapivé, pokud to myslí s muzikou a veřejným vystupováním vážně. Přitom nejde o to, že by jakákoliv porota musela mít v čemkoliv pravdu, ale většinou se přeci jen jedná o lidi, kteří se muzikou nějaký čas zabývají, mají určité zkušenosti, a především jistý odstup. Mohou tak poukázat na možné rezervy účinkujících. Zde se otevírá organizátorům velký prostor pro motivaci soutěžících, který by mohl směřovat více k radosti z muziky samotné, z tvorby a kontinuální práce na sobě spíše než k jednorázovému soutěžení.

Na konci dvoudenního poslechového maratónu od rána do noci jsem se opájel vidinou, že proškrtáním zbytečných kategorií, důsledným dodržením soutěžního řádu (vystupující musí ctít žánr) a stanovením nějaké minimální úrovně vystoupení pro postup do finále, by se z finále Dětské Porty patrně stala mnohem svižnější, zajímavější a reprezentativní přehlídka, na které by vystoupení, a případné umístění na předních příčkách, mělo nepopiratelnou váhu. Zpětně by tak mohlo být větší motivací a určitým měřítkem kvality. Výsledkem by jistě bylo i ušetření velkého množství času (a patrně i prostředků), který by opět bylo možné investovat třeba do motivace soutěžících a péči o ně.

Dětská SuPortstar

Organizátoři Dětské Porty se jistě dříve či později budou muset rozhodnout, zda soutěž ještě více rozkročí bez ohledu na žánr, nebo naopak s ohledem na něj zpřísní vstupní podmínky i s tím, že přijdou o jednu skupinu potencionálních soutěžících. V prvním případě bude ovšem nutné změnit též způsob hodnocení soutěže. V rámci žánru, jehož charakteristickými rysy jsou, mimo jiné, civilnost, důraz na osobitost a autorské podání se totiž karaoke hodnotit moc nedá.

Nerad bych, aby mé postřehy o Dětské portě vyzněly až příliš kriticky, nebo dokonce tak, že soutěž nemá žádný smysl. Naopak, smysl má jistě každá taková aktivita. Můj názor by mohl být jen jedním z příspěvků do diskuse, jakým směrem by bylo možné se vydat při zdokonalování této a podobných akcí v době, kdy ve snaze zaujmout děti čímkoliv se stále více rozmělňují základní hodnoty, což může paradoxně vést k opačnému efektu, tedy k povrchnosti a následné ztrátě zájmu o cokoliv.